

*Justyna Chanaj-Kaczmarek, Magdalena Ulikowska, Marlena Dudek-Makuch

Badania nad aktywnością biologiczną soku z liści *Kalanchoe daigremontiana*

Investigation on biological activity of the juice from leaves of *Kalanchoe daigremontiana*

Katedra i Zakład Farmakognozji, Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
Kierownik Katedry: dr hab. n. farm. Judyta Cielecka-Piontek

SUMMARY

Introduction. Mother of thousands (*Kalanchoe daigremontiana*) in folk medicine is applied in the form of compresses fresh, crushed leaf, or juice of the leaves of inflammation of the skin, burns and wound healing.

Aim. The aim of the study was to compare the anti-inflammatory and antioxidant properties of juices obtained from the leaves of *K. daigremontiana*, as well as to determine the content of the polyphenols and flavonoids.

Material and methods. Compared the anti-hyaluronidase activity and antioxidant potential (DPPH and FRAP) of juices from *K. daigremontiana* using a spectrophotometric methods. Moreover, total phenolic content and total flavonoid content were determined by spectrophotometric methods, with the Folin-Ciocalteu reagent (FC) and $AlCl_3$ reagent respectively.

Results. The obtained results indicate that the juice prepared from the leaves is characterized by a higher content of active compounds and shows a higher anti-inflammatory and antioxidant activity than the commercial preparation.

Conclusions. Juices from *K. daigremontiana* could be helpful in the treatment of skin diseases.

Keywords: *Kalanchoe daigremontiana*, polyphenols, antioxidant activity, anti-inflammatory activity

STRESZCZENIE

Wstęp. Żyworódka daigremonta (*Kalanchoe daigremontiana*) w lecznictwie ludowym stosowana jest w postaci okładów ze świeżych, zmiażdżonych liści lub soku z liści w stanach zapalnych skóry, oparzeniach i trudno gojących się ranach.

Cel pracy. Celem badań było porównanie właściwości przeciwzapalnych i przeciwutleniających soku otrzymanego z liści żyworódki daigremonta we własnym zakresie oraz preparatu handlowego, a także oznaczenie w nich zawartości sumy polifenoli i flawonoidów.

Materiał i metody. Porównano zdolność hamowania aktywności hialuronidazy oraz aktywność przeciwutleniającą (FRAP i DPPH) badanych soków metodami spektrofotometrycznymi. Zawartość związków polifenolowych i flawonoidów w sokach z liści oceniono przy użyciu metod spektrofotometrycznych z użyciem odpowiednio odczynników Folin-Ciocalteu (FC) i $AlCl_3$.

Wyniki. Uzyskane wyniki wskazują, że sok z liści otrzymany we własnym zakresie charakteryzuje się wyższą zawartością związków biologicznie aktywnych oraz wykazuje wyższą aktywność przeciwzapalną i przeciwutleniającą niż preparat handlowy.

Wnioski. Soki z żyworódki daigremonta mogą być stosowane pomocniczo w stanach zapalnych skóry.

Słowa kluczowe: żyworódka daigremonta, polifenole, aktywność antyoksydacyjna, aktywność przeciwzapalna

Wstęp

Żyworódka daigremonta (*Kalanchoe daigremontiana* Raym. – Hamet & H. Perrier; syn. *Bryophyllum daigremontianum*, ang. *Mother of thousands*) jest sukulentem

należącym do rodziny Gruboszowatych (*Crassulaceae*), jednym ze 150 gatunków z rodzaju *Kalanchoe*. W stanie naturalnym preferuje ona podłoża piaskowców lub wapieni występujących na terenach krajów

tropikalnych i subtropikalnych Afryki, Azji (wyspy Oceanu Indyjskiego) oraz Ameryki Północnej (1, 2). W klimacie umiarkowanym uprawiana jest w szklarniach i w doniczkach (3).

Kalanchoe daigremontiana jest rośliną wieloletnią. Łodyga jest prosta, pojedyncza, wzniesiona na wysokość od 30 do 100 cm. Liście są mięsiste, kształtu lancetowatego, barwy ciemnozielonej z fioletowymi lub czerwono-brunatnymi plamami na spodniej stronie (1, 3, 4). Charakterystyczną cechą są ich ząbkowane brzegi z purpurowymi rozmnóżkami pąkowymi (tzw. bulbillami) (4), które powstają w zagłębieniach liści z komórek merystematycznych i służą do rozmnażania wegetatywnego rośliny (5). Zjawisko rozwijania się młodych roślin na roślinie macierzystej nazywa się żyworodnością, stąd wzięła się polska nazwa rodzaju *Kalanchoe*. Kwiatostanem jest wiecha z kilkoma skupiskami wiszących kwiatów kształtu dzwonekowanego i barwy szarawopurpurowej do czerwonej (4).

W Polsce i na świecie dostępne są preparaty lecznicze oraz kosmetyczne oparte na dwóch gatunkach z rodzaju *Kalanchoe*: żyworódki pierzastej (*Kalanchoe pinnata* (Lam.) Person, *Bryophyllum pinnatum* (Lam.) Oken) oraz żyworódki daigremonta. Preparaty z żyworódki pierzastej czasami błędnie opisywane są przez producentów jako preparaty z *K. daigremontiana*. Żyworódka pierzasta w odróżnieniu od żyworódki daigremonta nie tworzy licznych rozmnóżek na brzegach liści. Rozmnóżki pojawiają się na brzegach owalnych liści, pomiędzy ich ząbkami, zwykle po odłamaniu i opadnięciu liścia na podłoże. Różnice w budowie morfologicznej obu gatunków przedstawiono na rycinie 1a, b.

Skład chemiczny żyworódki daigremonta jest dobrze poznany. W liściach *K. daigremontiana* stwierdzono obecność flawonoidów (pochodnych kemferolu i kwercetyny) (6), kwasów organicznych (chlorogenowy, ferulowy, galusowy, kawowy, *p*-kumarowy, protokatechowy, syryngowy, β - i γ -rezorcyloyowy,

jabłkowy) (7, 8), jak również witaminy E (w formie β -, γ - i δ -tokomonolenolu oraz α -, γ - i δ -tokoferolu) (9) oraz makroelementów (wapń, potas, sód). W częściach nadziemnych i korzeniu rośliny występują sterole (2, 10), triterpeny (11-okso-epi- β -amyryna) (2) oraz bufadienolidy (11-13).

Dla gatunku *K. daigremontiana* dostępne są liczne badania dotyczące aktywności biologicznej, w których udowodniono m.in. działanie przeciwdrobnoustrojowe (2), przeciwwirusowe (6), przeciwutleniające (7, 14, 15), cytotoksyczne (2, 7, 16) oraz owadobójcze (13).

Żyworódka daigremonta stosowana jest w medycynie ludowej wewnątrz w zapaleniu stawów, jako środek przeciwgorączkowy, przeciwkaszlowy i przeciwwrzodowy (6). W tradycyjnej medycynie chińskiej wykorzystywana jest jako środek przeciwwymiotny i przeciwkaszlowy (17). Natomiast okłady ze świeżych, zmiażdżonych liści lub soku z liści stosowane są w trudno gojących się ranach (18).

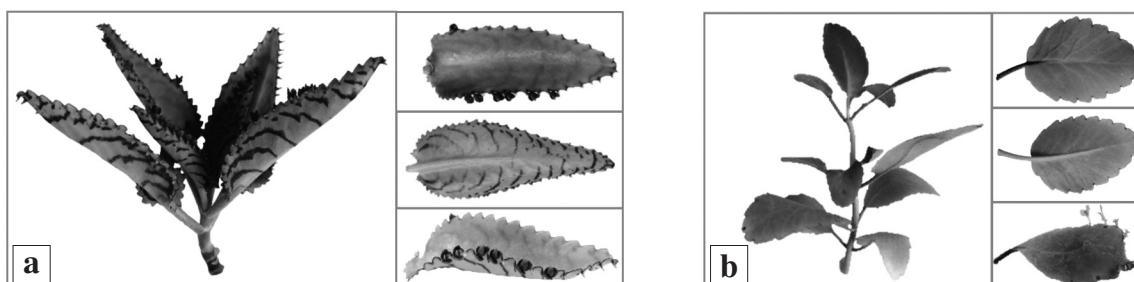
Z uwagi na wąski indeks terapeutyczny oraz ryzyko powstania kardiotoksyczności, spowodowany obecnością bufadienolidów w żyworódce daigremonta, nie zaleca się stosowania do wewnątrz preparatów sporządzonych z tego gatunku (14).

Cel pracy

Celem pracy było porównanie właściwości przeciwzapalnych i przeciwutleniających soku otrzymanego z liści żyworódki daigremonta we własnym zakresie oraz preparatu handlowego, oznaczenie w nich zawartości sumy polifenoli i flawonoidów.

Materiał i metody

W badaniach wykorzystano produkt handlowy firmy Dermesa (zakupiony w styczniu 2018 roku) – sok z *K. daigremontiana* konserwowany spirytusem (23-25% etanolu w 100 ml produktu), błędnie określony przez producenta jako sok z żyworódki pierzastej, oraz sok z liści *K. daigremontiana* wyciśnięty we własnym

Ryc. 1a, b. Charakterystyka botaniczna żyworódki daigremonta (a) i żyworódki pierzastej (b)

zakresie. Liście żyworódki daigremonta zebrano w Ogrodzie Farmakognostycznym Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu w 2017 roku. Sok uzyskano poprzez zmiksowanie liści, a następnie wyciśnięcie go przez gazę jałową. Z 400 g surowca otrzymano 385 ml soku. Następnie w cylindrze miarowym o pojemności 100 ml odmierzone 77 ml soku i uzupełniono 23 ml etanolu, w celu otrzymania produktu analogicznego do soku firmy Dermesa.

Badania aktywności biologicznej

Badanie zdolności hamowania aktywności hialuronidazy

Hamowanie aktywności hialuronidazy oznaczono metodą spektrofotometryczną opisaną przez Studzińską-Srokę i wsp. (19). Do studzienek płytki 96-dołkowej odmierzano kolejno 25 μ l buforu (50 mmol, pH = 7,0 zawierającego 77 mmol NaCl i 1 mg/ml albuminy), 25 μ l hialuronidazy (30 jedn./ml buforu octanowego o pH = 7,0), 10 μ l soku oraz 15 μ l buforu octanowego (pH = 4,5). Płytkę inkubowano przez 15 minut w temperaturze 37°C, dodano 25 μ l kwasu hialuronowego (HA) (0,3 mg/ml buforu octanowego o pH = 4,5) i ponownie inkubowano w temperaturze 37°C przez 45 minut. Następnie dodano 200 μ l roztworu 2,5% CTAB (bromek heksadecylotrimetyloamoniowy) w 2% NaOH o pH 12,0. Absorbancję mierzono przy długości fali λ = 600 nm (Multiskan GOx1510, Thermo Fisher Scientific, Finlandia) po 10-minutowej inkubacji w temperaturze pokojowej. Dla każdego soku przygotowano po trzy próby. W trakcie oznaczenia przygotowano również dwie próby ślepe, w których 10 μ l soku zastąpiono 10 μ l wody do wstrzykiwań (próba ślepa 1) oraz 25 μ l hialuronidazy zastąpiono 25 μ l buforu octanowego (próba ślepa 2). Z uzyskanych wyników obliczono procentową zdolność hamowania aktywności hialuronidazy przez soki z żyworódki daigremonta, według poniższego wzoru:

$$\text{Zdolność hamowania hialuronidazy (\%)} = \frac{T_s - T_c}{T_H - T_c} \times 100$$

T_s – średnia absorbancja próby badanej (enzym + HA + substancja badana),

T_c – średnia absorbancja próby ślepej 1 (enzym + HA),

T_H – średnia absorbancja próby ślepej 2 (HA + substancja badana).

Badanie aktywności przeciwutleniającej metodą DPPH

Badanie przeprowadzono według zmodyfikowanej metody Brand-Williamsa i wsp. (20). Pomiar zdolności antyoksydacyjnej wykonano za pomocą syntetycznego rodnika DPPH $\cdot$ (2,2-difenylo-2-pikrylohydrazyl). Do probówek typu Eppendorf o pojemności 2 ml dodawano kolejno po 0,2 ml wodnych rozcieńczeń soków (co odpowiadało zawartości 4, 18, 32 μ l soku w próbie), a następnie roztwór rodnika DPPH $\cdot$ w ilości 1,4 ml. Każdą próbę wymieszano w wytrząsarce typu Vortex i inkubowano przez 30 minut w ciemnym miejscu. Absorbancję mierzono (spektrofotometr UV/VIS Lambda 35, Perkin-Elmer) przy długości fali λ = 517 nm, wobec próby odniesienia, którą stanowił metanol. Dla każdego rozcieńczenia przygotowano po 6 prób. Na podstawie uzyskanych wartości absorbancji obliczono procentowy stopień zmiatania rodników DPPH $\cdot$ przez badane soki według poniższego wzoru:

$$\text{Stopień zmiatania rodnika DPPH} \cdot (\%) = \frac{A_{\text{DPPH} \cdot} - A_{\text{próby}}}{A_{\text{DPPH} \cdot}} \times 100$$

$A_{\text{DPPH} \cdot}$ – średnia absorbancja roztworu rodnika DPPH $\cdot$,

$A_{\text{próby}}$ – średnia absorbancja próby badanej.

Badanie aktywności przeciwutleniającej metodą FRAP

Oznaczenie przeprowadzono według zmodyfikowanej metody Tiverona i wsp. (21). Do probówek typu Eppendorf o pojemności 2 ml dodawano kolejno: 30 μ l wodnych rozcieńczeń soków (co odpowiadało zawartości 3,6; 5,4; 7,2 μ l soku w próbie), a następnie przygotowaną mieszaninę FRAP (25,0 ml buforu octanowego o pH = 3,6; 2,5 ml 10 mmol roztworu TPTZ – 2,4,6-tris(2-pirydylo)-S-triazyny w 40 mmol HCl oraz 2,5 ml 20 mmol roztworu FeCl $_3$ ·6H $_2$ O) w ilości 0,9 ml. Każdą próbę wymieszano w wytrząsarce typu Vortex, następnie inkubowano 30 minut w temperaturze 37°C, chroniąc przed dostępem światła. Absorbancję mierzono przy długości fali λ = 593 nm wobec próby odniesienia, którą przygotowano w sposób analogiczny do próby badanej, zastępując sok metanolem. Dla każdego rozcieńczenia przygotowano po 6 prób.

Oznaczenie zawartości sumy polifenoli (TPC)

TPC określono przy użyciu zmodyfikowanej metody Menga i wsp. (22). Do probówek typu Eppendorf

o pojemności 2 ml dodawano kolejno: 0,1 ml rozcieńczeń soków (co odpowiadało zawartości 14 μ l soku z liści oraz 30 μ l soku firmy Dermesa w próbie) lub rozcieńczeń roztworu kwasu galusowego oraz 0,1 ml odczynnika Folina-Ciocalteu (FC). Po upływie 3 minut dodano 1,0 ml 7% roztworu wodnego węgla sodu. Po upływie 60 minut zmierzono absorbancję (spektrofotometr UV/VIS Lambda 35, Perkin-Elmer) 6 przygotowanych prób przy długości fali $\lambda = 760$ nm wobec próby ślepej. Wyniki oznaczeń TPC podano w mg ekwiwalentu kwasu galusowego w ml soku, wykorzystując krzywą kalibracyjną kwasu galusowego ($y = 97,47x + 0,036$, $R^2 = 0,9999$) w zakresie stężeń 1,66-5,83 μ g/ml.

Oznaczenie zawartości sumy flawonoidów (TFC)

TFC wykonano przy użyciu zmodyfikowanej metody Meda i wsp. (23). Do probówek typu Eppendorf o pojemności 2 ml dodawano kolejno: 0,5 ml rozcieńczeń soków (co odpowiadało zawartości 0,1 ml soku z liści oraz 0,18 ml soku firmy Dermesa w próbie) lub rozcieńczeń roztworów kwercetyny, następnie 0,5 ml metanolowego roztworu chlorku glinu. Próby wymieszano w wytrząsarce typu Vortex i inkubowano w ciemnym miejscu przez 10 minut. Dla każdego rozcieńczenia przygotowano po 6 prób. W podobny sposób przygotowano próbę odniesienia, zastępując roztwór chlorku glinu metanolem. Pomiar absorbancji (spektrofotometr UV/VIS Lambda 35, Perkin-Elmer) dokonywano przy długości fali $\lambda = 415$ nm wobec próby ślepej. Wyniki TFC wyrażono jako μ g kwercetyny w ml soku, wykorzystując krzywą kalibracyjną kwercetyny w zakresie stężeń 6,0-14,0 μ g/ml ($y = 0,048x - 0,004$, $R^2 = 0,9999$).

Wyniki i dyskusja

Przegląd surowców roślinnych stosowanych aktualnie w chorobach skórnych potwierdza, iż większość z nich wykazuje zdolność hamowania hialuronidazy oraz działanie przeciwzapalne. Hialuronidazy pełnią istotną rolę w wielu fizjologicznych i patologicznych procesach zachodzących w organizmach żywych (24-26). Poprzez degradację kwasu hialuronowego biorą udział w rozprzestrzenianiu się procesu zapalnego. Powstające fragmenty kwasu hialuronowego o niskiej masie cząsteczkowej powodują zwiększenie napływu leukocytów do ogniska zapalenia i powodują ekspresję genów czynników prozapalnych w obrębie zmiany zapalnej (27). Wzrost ich aktywności wpływa na rozszerzenie naczyń krwionośnych, zwiększenie ich przepuszczalności, a w konsekwencji powstanie miejscowego zaczerwienienia, obrzęku oraz

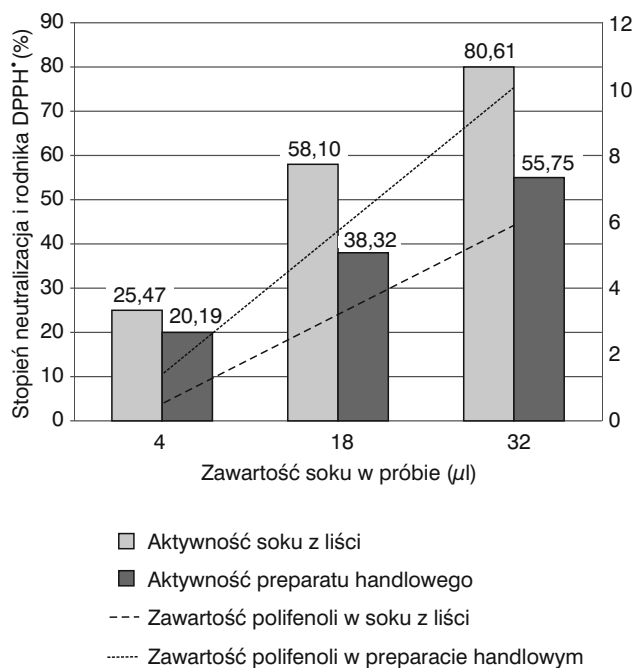
podwyższenia temperatury ciała w miejscu zapalenia. Wysoką aktywność w zakresie hamowania hialuronidazy wykazują rośliny z rodziny *Lamiaceae*, np. mięta lekarska, rozmaryn lekarski, szalwia lekarska, cząber ogrodowy, majeranek i tymianek właściwy (28), żołąca drobnokwiatowa (19) oraz nadziemne części wiesiołka dwuletniego i dziwnego (29).

Na podstawie dostępnych publikacji wynika, iż działanie przeciwzapalne *in vivo* oraz przyspieszające gojenie się ran wykazano jedynie dla *K. pinnata* (30-32). Badanie zdolności hamowania aktywności hialuronidazy przeprowadzono metodą spektrofotometryczną, która polega na pomiarze natężenia zmętnienia, powstałego w wyniku wytrącenia kwasu hialuronowego. Uzyskane wyniki wskazują, że sok z liści charakteryzuje się umiarkowaną aktywnością hamowania aktywności hialuronidazy ($13,22 \pm 2,86\%$), jednak działał dwukrotnie silniej niż preparat handlowy ($5,83 \pm 1,68\%$). Wykazana aktywność może być związana z obecnością w sokach związków polifenolowych, głównie flawonoidów i kwasów fenolowych, które należą do inhibitorów hialuronidaz o udokumentowanej aktywności (33-35).

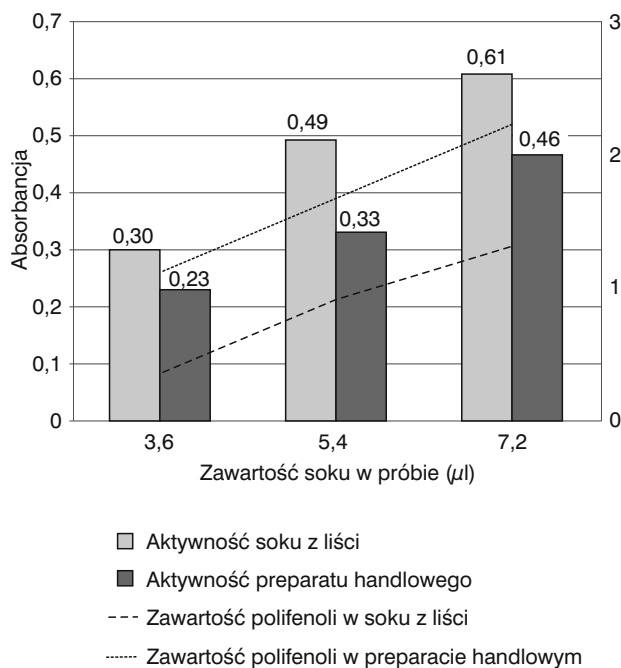
Ponadto zapaleniu zazwyczaj towarzyszy zwiększone wydzielanie wolnych rodników, które wpływają na utrzymanie się i rozwój stanu zapalnego. Z analizy dostępnego piśmiennictwa wynika, że ekstrakty z roślin z rodzaju *Kalanchoe* wykazują aktywność przeciwutleniającą poprzez neutralizowanie rodnika hydroksylowego, anionorodnika ponadtlenkowego, nadtlenku wodoru i tlenku azotu (36, 37), chelotowanie lub redukcję metali (36, 38, 39) oraz wzrost aktywności enzymów uczestniczących w obronie przed wolnymi rodnikami: dysmutazy ponadtlenkowej, katalazy, peroksydazy glutationowej i reduktazy glutationowej (40, 41). Badania aktywności przeciwutleniającej przeprowadzono przy użyciu dwóch metod spektrofotometrycznych: DPPH i FRAP.

Oba soki wykazywały zdolność do neutralizowania wolnych rodników DPPH $\cdot$ i redukcji jonów Fe (III). Wraz ze wzrostem stężenia badanych soków wzrastała aktywność przeciwutleniająca. Sok z liści żyworołki daigremonta we wszystkich badanych stężeniach charakteryzował się wyższą zdolnością do zmiatania rodnika DPPH $\cdot$ i redukcji jonów Fe (III) niż sok firmy Dermesa (ryc. 2, 3).

Dotychczas przeprowadzone badania aktywności przeciwutleniającej dotyczą jedynie wyciągów z żyworołki daigremonta. Wykazano w nich, że zarówno macerat alkoholowy ze świeżych liści, jak również frakcja metanolowa z korzeni *K. daigremontiana* wykazują zdolność neutralizacji rodników DPPH $\cdot$,

Ryc. 2. Zależność aktywności przeciwutleniającej oznaczonej metodą DPPH od zawartości polifenoli

Ryc. 3. Zależność aktywności przeciwutleniającej oznaczonej metodą FRAP od zawartości polifenoli

Tab. 1. Zawartość związków polifenolowych w sokach z żyworoćki daigremonta

Sok	Zawartość (ml soku)	
	flawonoidy (mg w przeliczeniu na kwercetynę)	polifenole (mg w przeliczeniu na kwas galusowy)
Sok z liści otrzymany we własnym zakresie	0,09 ± 0,00	0,31 ± 0,01
Sok firmy Dermesa	0,06 ± 0,00	0,18 ± 0,01

z wartością IC_{50} równą odpowiednio 180 µg/ml (7) oraz 21,80 µg/ml (17). Frakcja metanolowa otrzymana z korzeni żyworoćki daigremonta redukowała ponadto peroksydację lipidów oraz chroniła białkowe i lipidowe składniki krwi przed stresem oksydacyjnym (17).

Zaobserwowane różnice w aktywności biologicznej badanych soków są prawdopodobnie związane ze składem ilościowym związków polifenolowych. Wyniki badań przedstawione w tabeli 1 wskazują, że sok wyciśnięty z liści we własnym zakresie zawierał 1,7 raza więcej polifenoli oraz 1,5 raza więcej flawonoidów niż sok pochodzący z firmy Dermesa. Całkowita zawartość flawonoidów stanowiła około 30% oznaczonej sumy

polifenoli, co wskazuje, że w skład frakcji polifenolowej soków wchodzi także inne związki, np. obecne w surowcu kwasy fenolowe (7).

Wnioski

1. Sok z liści *Kalanchoe daigremontiana* firmy Dermesa charakteryzował się słabszą aktywnością przeciwzapalną oraz przeciwutleniającą w porównaniu do soku otrzymanego we własnym zakresie, co prawdopodobnie związane jest z mniejszą zawartością związków polifenolowych.
2. Stwierdzona aktywność biologiczna może częściowo uzasadniać tradycyjne stosowanie soku z liści *Kalanchoe daigremontiana* w stanach zapalnych skóry.

Piśmiennictwo

- Eggl U. Illustrated handbook of succulent plants. *Crassulaceae*. Springer-Verlag, Berlin-Heidelberg 2003; 143-53.
- Nahar K, Khan MGU, Rahman MS i wsp. Antimicrobial and cytotoxic activities of *Bryophyllum daigremontianum*. *J Pharmacol Sci* 2008; 7:99-101.
- Rauh W. Succulent and xerophytic of Madagascar. Strawberry Press, Mill Valley 1995.
- Cullen J, Alexander JCM, Brady A i wsp. The European garden of flora, dilleniaceae to leguminosae, dicotyledons. Bath Press, Avon 1995.
- Szweykowska A, Szweykowski J. Rozmnażanie się roślin i związane z nim struktury. Wyd Nauk PWN, Warszawa 2003.
- Ūrményi FG, Saraiva GD, Casanova LM i wsp. Anti-HSV-1 and HSV-2 flavonoids and a new kaempferol triglycoside from the medicinal plant *Kalanchoe daigremontiana*. *Chem Biodivers* 2016; 13:1707-14.
- Bogucka-Kocka A, Zidorn C, Kasprzycka M i wsp. Phenolic acid content, antioxidant and cytotoxic activities of four *Kalanchoe* species. *Saudi J Biol Sci* 2018; 25(4):622-30.
- Phillips RD, Jennings DH. Succulence, cations, and organic acids in leaves of *Kalanchoe daigremontiana* grown in long and short days in soil and water culture. *New Phytol* 1976; 77:599-611.
- Kruk J, Pisarski A, Szymanska R. Novel vitamin E forms in leaves of *Kalanchoe daigremontiana* and *Phaseolus coccineus*. *J Plant Physiol* 2011; 168:2021-7.
- Kalinowska M, Nes WR, Crumley FG i wsp. Stereochemical differences in the anatomical distribution of C-24 alkylated sterols in *Kalanchoe daigremontiana*. *Phytochem* 1990; 29:3427-34.
- Fürer K, Raith M, Brenneisen R i wsp. Two new flavonol glycosides and a metabolite profile of *Bryophyllum pinnatum*, a phytotherapeutic used in obstetrics and gynaecology. *Planta Med* 2013; 79:1565-71.
- Moniuszko-Szajwaj B, Pecio Ł, Kowalczyk M i wsp. New bufadienolides isolated from the roots of *Kalanchoe daigremontiana* (*Crassulaceae*). *Molecules* 2016; 21:1-13.
- Hermawan W, Maharani R, Fajriah S i wsp. Insecticidal bufadienolides from the leaves of *Kalanchoe daigremontiana* (*Crassulaceae*). *Jurnal ILMU DASAR* 2010; 11:115-9.
- Kolodziejczyk-Czepas J, Stochmal A. Bufadienolides of *Kalanchoe* species: an overview of chemical structure, biological activity and prospects for pharmacological use. *Phytochem Rev* 2017; 16:1155-71.
- Sharker SM, Hossain MK, Haque MR i wsp. Phytochemical and pharmacological studies of *Bryophyllum daigremontianum* (Raym.). *Am J Pharm Tech Res* 2013; 3:484-92.
- Alvarado-Palacios QG, San Martin-Martinez E, Gomez-García C i wsp. Nanoencapsulation of the Aranto (*Kalanchoe daigremontiana*) aquoethanolic extract by nanospray dryer and its selective effect on breast cancer cell line. *IJPPR* 2015; 7:888-95.
- Kolodziejczyk-Czepas J, Nowak P, Wachowicz B i wsp. Antioxidant efficacy of *Kalanchoe daigremontiana* bufadienolide – rich fraction in blood plasma *in vitro*. *Pharm Biol* 2016; 54:3182-8.
- Anisimov MM, Gerasimenko EL, Chaikina EL i wsp. Biological activity of metabolites of the herb *Kalanchoe daigremontiana* (Hamet de la Bathie) Jacobs et Perr. *Biol Bull* 2009; 36:568-74.
- Studzińska-Sroka E, Dudek-Makuch M, Chanaj-Kaczmarek J i wsp. Anti-inflammatory activity and phytochemical profile of *Galinsoga parviflora* Cav. *Molecules* 2018; 23:2133.
- Brand-Williams W, Cuvelier ME, Berset C. Use of a free radical method to evaluate antioxidant activity. *Lebensm Wiss Technol* 1995; 28:25-30.
- Tiveron AP, Melo PS, Bergamaschi KB i wsp. Antioxidant activity of Brazilian vegetables and its relation with phenolic composition. *Int J Mol Sci* 2012; 13:8943-57.
- Meng CC, Jalil AMM, Ismail A. Phenolic and theobromine contents of commercial dark, milk and white chocolates on the Malaysian market. *Molecules* 2009; 14:200-9.
- Meda A, Lamien CE, Romito M i wsp. Determination of the total phenolic, flavonoid and proline contents in Burkina Fasan honey, as well as their radical scavenging activity. *Food Chem* 2005; 91:571-7.
- Lin Y, Mahan K, Lathrop WF i wsp. A hyaluronidase activity of the sperm plasma membrane protein PH-20 enables sperm to penetrate the cumulus cell layer surrounding the egg. *J Cell Biol* 1994; 125:1157-63.
- Martin-DeLeon PA. Epididymal SPAM1 and its impact on sperm function. *Mol Cell Endocrinol* 2006; 250:114-21.
- Hynes WL, Walton SL. Hyaluronidases of Gram-positive bacteria. *FEMS Microbiol Lett* 2000; 183:201-7.
- Kraśiński R, Tchórzewski H. Hialuronian jako czynnik regulujący proces zapalenia. *Postępy Hig Med Dosw* 2007; 61:683-9.
- Ippoushi K, Yamaguchi Y, Itou H i wsp. Evaluation of inhibitory effects of vegetables and herbs on hyaluronidase and identification of rosmarinic acid as a hyaluronidase inhibitor in lemon balm (*Melissa officinalis* L.). *Food Sci Technol Res* 2000; 6:74-7.
- Granica S, Czerwinska ME, Piwowarski JP i wsp. Chemical composition, antioxidative and anti-inflammatory activity of extracts prepared from aerial parts of *Oenothera biennis* L. and *Oenothera paradoxa* Hudziok obtained from seeds cultivation. *J Agric Food Chem* 2013; 61:801-10.
- Ojewole JAO. Antihypertensive properties of *Bryophyllum pinnatum* (Lam) Oken leaf extracts. *Am J Hypertens* 2002; 15:34.
- Afzal M, Gupta G, Kazmi I i wsp. Anti-inflammatory and analgesic potential of a novel steroidal derivative from *Bryophyllum pinnatum*. *Fitoterapia* 2012; 83:85-8.
- Chibli LA, Rodrigues KC, Gasparetto CM i wsp. Anti-inflammatory effects of *Bryophyllum pinnatum* (Lam.) Oken ethanol extract in acute and chronic cutaneous inflammation. *J Ethnopharmacol* 2014; 11:330-8.
- Ao C, Higa T, Ming H i wsp. Isolation and identification of antioxidant and hyaluronidase inhibitory compounds from *Ficus microcarpa* L. fil. bark. *J Enzyme Inhib Med Chem* 2010; 25:406-13.
- Lee JH, Kim GH. Evaluation of antioxidant and inhibitory activities for different subclasses flavonoids on enzymes for rheumatoid arthritis. *J Food Sci* 2010; 75:212-7.
- Tunali S, Yanardag R, Ozmen HD. *In vitro* inhibition of hyaluronidase by chemical substances. *J Biotechnol* 2017; 256:83.
- Sharma NK, Priyanka Jha KK. Evaluation of analgesic and anti-inflammatory activity of *Kalanchoe spanthulata* leaves extract. *J Adv Scient Res* 2011; 2:71-3.
- Jaiswal S, Chawla R, Sawhney S. *Kalanchoe pinnata* – a promising source of natural antioxidants. *Eur J Med Plants* 2014; 4:1210-22.

38. Verma VK, Kumar S, Rani VK i wsp. Compound profiling in methanol extract of *Kalanchoe blossfeldiana* (Flaming katy) leaves through GC-MS analysis and evaluation of its bioactive properties. *Glob J Adv Biol Sci* 2015; 1:38-49.
39. Mohan SC, Balamurugan V, Shalini ST i wsp. Metal ion chelating activity and hydrogen peroxide scavenging activity of medicinal plant *Kalanchoe pinnata*. *J Chem Pharm Res* 2012; 4:197-202.
40. Lai ZR, Peng WH, Ho YL i wsp. Analgesic and anti-inflammatory activities of the methanol extract of *Kalanchoe gracilis* (L.) DC stem in mice. *Am J Chin Med* 2010; 38:529-46.
41. Fondjo FA, Kamgang R, Essame Oyono JL i wsp. Anti-dyslipidemic and antioxidant potentials of methanol extract of *Kalanchoe crenata* whole plant in streptozotocin-induced diabetic nephropathy in rats. *Trop J Pharm Res* 2012; 11:767-75.

Konflikt interesów

Conflict of interest

Brak konfliktu interesów

None

otrzymano/received: 12.11.2018

zaakceptowano/accepted: 16.01.2019

Adres/address:

*dr n. farm. Justyna Chanaj-Kaczmarek

Katedra i Zakład Farmakognozji

Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego

w Poznaniu

ul. Święcickiego 4, 60-681 Poznań

tel./fax: +48 (61) 854-67-01

e-mail: justyna.chanaj-kaczmarek@ump.edu.pl